

«Els treballs perduts», l'últim llibre de J. F. Mira

A Walk on the Wild Side of Mira

J. F. Mira (València, 1939) ha fet *Els treballs perduts*, un llibre amb un punt de vista que balla un vals i que deixa inservible una gran part de la literatura catalana. Un viatge pels cantons perillosos de València, de la seua mà. Amb clau miriana. 1.

València com a al·legoria de l'univers.

Hem de suposar que 1983 ja hauria pujat al calendari i que després de donar curs a *El destg dels dies*, J. F. Mira, home de lletres, i de llibres, xas, té la idea de causar una novel·la que suque tinta en els contrastos, els conflictes i les contradiccions més fondes de la persona, conceptuant València com a al·legoria de l'univers. Però no una València qualsevol, no, que de Valències n'hi ha segons qui i segons amb qui, sinó de València, de la València que queda inscrita en la circumferència que ara traça l'autobús número cinc de l'EMT i que anteriorment dibuixava el tramvia d'ídentic guarisme. La València que en altres temps de més glòria i honor s'acondonava amb muralles i portes, tan vindicativament reproduïdes pel pare Tosca, fins que va arribar Ciril Amorós, que era alcalde com Clementina, i, poum brroum, no

va deixar pedra sobre paret ni escales d'Escalante. ¿Quant devien pesar les muralles? No fa a la substància del cas si el cas era que durant tres anys J. F. Mira pastava i repastava, amb la devoció gremial d'un flequer, ingredients que van de l'assaig quotidià a l'assortit d'onomatopeies, passant per l'intercalat, la ruptura de sistema, la diversitat de registres de llengua, l'ondulació, la rima interna, el ritme, l'homenatge incrustat i la incursió referencial, tot ben lligat amb erotisme erudit i adornat amb literatura basada en la literatura, que fa el paper de les pansetes en el *plumcake*. Arquitecturava personatges, sensacions i situacions, simetria en percepcions de vista, oïda, olfacte, tacte, gust, humitat i calor, i en els tres anys posteriors donava morfologia i acabat al negoci que portava entre cella i cella. Un sexenni en total, que no

és concepte ni article de venda en botigues d'aquelles que, sinó que és el temps que va necessitar aquell que es deia Truman Streckfus Person quan vivia a Monroeville, i Truman Capote quan vivia a Nova York, per elaborar *A sang freda*.

Hem de fer cas i pensar que va ser en algun moment entre 1983 i 1989 que J. F. Mira, home de lletres, i de llibres, va decidir una missió alta per a Jesús Oliver, ítem home de lletres, i de llibres, un personatge que havia de sustentar preocupacions no fora de les corrents fins el dia que, predestinat per la influència divina de l'autor, se li creuen els cables, shshfskkk, i resulta tocat d'Ulisses i el Quixot, circumstància que li ve per la mort de qui representa la plenipotència, don Manuel Oliver, avi a efectes de legalitat però pare a efectes de manufactura, que això ja els va

passar fins i tot, i precisament per això li passa, al seu homònim el de Natzarret del Lloc Sant i a Hèrcules, els quals eren fills de Déu i Zeus, respectivament, i de Maria i Alcmena, corresponentment, cosa que situava en la incomoditat dels rigors putatius a Sant Josep i a Amfitrió, mútuament. Amb aquesta coincidència d'atributs, poca eixida deixava J. F. Mira per a Jesús Oliver que no fóra actuar en conseqüència.

Els seus objectius, per predestinació, havien de ser els dels seus germans de maniobra natal: salvar i redimir el seu

ració pura, on el món i els llibres es confonen i una biblioteca equilibrada amb raciocini és la màxima harmonia còsmica, la síntesi de tots els coneixements humans. Objectiu: una biblioteca de 144.000 llibres, dotze mil dotzenes de volums, el número màgic de segellats de què parla Sant Joan en l'Apocalipsi. Arribar a això serà com arribar a l'estat de perfecció màxima. L'home sol, voltat de llibres: tot el coneixement universal, exceptuant-ne el de matar bous. ¿Quants quilòmetres d'estants farien falta per ordenar

placeta d'una antiga ciutat d'Europa, le *voyeur imaginaire*, fent mirades inequívokes per València, perquè la geografia fa canviar la història i viceversa i etcètera. Impulsar tan alta causa gens casual, fent del cobertor heràldica i hisant olivera de plata sobre camp d'or, distinció de l'ambaixada incunable que ell preconitza, a la vora de la pensió consular La Fraternitat, una sucursal del Bronx amb una extensió demogràfica de negrellons per metre quadrat que diries li ho posen negre als fonaments. ¿Tidriem mulates de Rio si els africans

Les mirades inequívokes del *voyeur imaginaire*.

RAFA GIL

món, estrictament la ciutat antiga, la de les dotze parròquies mítiques, míticament com Hèrcules, perquè Hèrcules no és tal i com ens l'han pintat, un forçat de *cuervo* danone tirant a Rambo, no, sinó que és com estipula la mitologia, com havia de ser aquell a qui li fan passar unes proves, unes oposicions diguem-ne clàssiques, uns treballs d'aspecte social i profilàctic com és el cas de netejar la societat d'enemics, passar del caos al cosmos. Coses tals va decidir entre aquelles llunes i sols J. F. Mira per a Jesús Oliver, projectant-li fantasies personals, manies i experiències al·lucinades de la ciutat. Fent-li fer coses que l'autor mai no hauria fet, injectant-li suggerències que no són suggerències qualsevol, infonent-li la destrucció de tot allò que té d'irracional la societat per tal d'arribar al màxim d'ordre racional, a la crítica de la

144.000 llibres? L'empresa d'Oliver. Una biblioteca amb l'ordre dels carrers de Nova York, cada cosa al seu lloc, de localitzacions factibles i immediates. Una arca de Noè, Jesús Oliver al timó i J. F. Mira comandant a distància.

Aquesta ressaca fluctuava en les «petites cèl·lules grises», que hauria dit un altre Hèrcules, Poirot, de J. F. Mira quan assegut sobre la frescor d'una bola, com un meló d'Alger metàl·lic i fofó, a la plaça del Correu Vell, davant, hem de suposar, del Palau dels Oliver, allargava la cama com fent-li la traveta a Jesús Oliver, que havia mossegat l'ham i s'havia dit fins ací ha arribat la riuada. *Tabula rasa*, matrimoni per la borda i renúncia heroica al Rolex d'or, ja se'l pot vendre o fer-se'l confitat. Que Oliver ja no ha de viure hores sinó periples, atrinxerat en el casali, un palau sense restaurar en la

que travessen diàriament la selva urbana en deixaren una de prenyada cada nit?

El sol tindria la seua altura si els núvols ho permeteren quan J. F. Mira s'arrimava a l'arquet moro del Portal de Valldigna, per cedir-li el pas a Jesús Oliver, en direcció al mercat de mossèn Sorell, allà on casa sí casa no hi ha un solar perquè el barri del Carme pareix el Líban amb tant de bombardeig de gotes fredes sobre edificis amb càries i amb tanta fagocitat sobre els palaus i el patrimoni. La cosa té ous, devia pensar la de la parada d'ous, la que només es corre quan li donen gust a la figa, quan Oliver considerava cares les ovacitats i la del mercat li feia veure la conveniència de comprar-se una gallina que s'inquietava, quieta gallina, durant la persecució d'una jove cèrvola amb jeans tan estrets que li

marquen els baixos relleus amb tota classe de detalls. Mal senyal seria si en arribar a una llenceria pròxima al Mercat Central, que no és un mercat sinó una catedral, J. F. Mira, acalorat per la caminata, posa les galtes de la cara sobre els vidres de l'aparador, va absorbint la frescor fins que, zzziiip, cau en el compte que si Hèrcules va haver de vestir de dona, Jesús Oliver hauria de passar per idèntic trago, com si no fóra suficient amb la mania de les bragues, i no és que li vinguera costera per amunt, no, però... que ell, encara que inconfessable, s'enfundaria, amb molta dignitat, la col·lecció de bragues calades que don Manuel guardava, un darrer homenatge a la propietària usufructuada, com a emblema de les seues conquestes. Que això té algun al·licient i és una delícia perquè era alguna cosa tangible de les campanyes sexuals de don Manuel i perquè era com apropiarse de la feminitat que ell sempre ha perseguit, posar el dallò allà on.

Amb les propulsions de J. F. Mira, itinerant com un taxi durant dotze intentones, amb ell dallò descansat on, amb canotier o panamà, falcats en bastons d'empunyadura polítipica per a donar compte de tant cagabandúrries i caracollons com circula per una ciutat que segons el nom dels seus carrers serà la seua vocació, i la col·lisió amb un bateig, padrí ronyós ha parit un gos, la padrina picolina ha parit una gallina, arròs amb gallina, davant del Pouet de Sant Vicent. Un glop miraculós de mística líquida i un got d'orxata granissada penetrada fàl·licament amb fartons no podien acabar sinó amb una cagalera de Maria santíssima, no sabem què som si no som conscients d'allò que produïm. Si de sobte ve l'extrem meteorològic i les goteres del palau fan clipli clopi cling, ploqui ting ploc i a Jesús Oliver li vénen ganes de buscar una batuta i dirigir aquell potencial de sons, un aprofitament artístic de la hidràulica, que de manera tal contenen que don Josep Serrano es va inspirar en certa ocasió, amb degotims i degotams, amb la humitat del poble valencià, que l'aigua té el morro molt fi i és implacable com la picola contra els palaus, i cal dir-li a l'ajuntament dos i dos quant fan perquè tot el que no són municipals, trànsit rodad i clavegueres ho simplifiquen a la categoria de la literatura. Que potser hauria resultat més

convenient haver fet bíblia del bordell i no de *Lo Crestià*, d'Eiximenis, li feia pensar J. F. Mira a Jesús Oliver pel carrer del Torn de l'Hospital, haver destinat esforços a aquella micròpolis de les dones mundàries, i haver impulsat el Primer Congrés de Bordelloologia Històrica, i qui sap si hauria arribat a doctor Veneris Causa, i no com ara que és pràcticament inèdit en el tema, si no fóra per aquell dia de la succió al bany de Maria Marilín, la Marilín Maria, maternal i puta en excedència com la gallina, vestida només amb un marlboro.

Si tot València, plas, quedara sense roba seria una situació tan ridícula com la que deu sentir «El mono totero» vestit, ¿com podrien dirigir el trànsit els guàrdies amb els collons a l'aire? Guillem de Castro, Blanqueries, Comte Trénor, Pintor López, Tetuà, General Palanca, Porta del Mar, Colom i Xàtiva. Dilluns en Sant Nicolau de Bari, bisbe de Mira, però no del Mira amb gavadina que ara és a la porta de Sant Nicolau, on les dones fan set caminates per agenciar-se un home que les faça sentir la seua condició i on Llatzer s'alça i camina si li dones propina, mentre a la plaça del Font de Sant Nicolau els fematers fan cara de pensar que l'ofici ha perdut incentiu amb aquelles bosses de plàstic, que abans replegar fem era un art, se sabien les interioritats de cada família, si la filla tenia la regla, si els pares havien begut xampany, si un condó indicava que, però ara l'ofici és un ofici de merda. I camí del Grau, Jesús Oliver havia arribat a la perfecció de Sòcrates, sap que no sap res, però sap poquet de moltes coses, no com aquells que saben molt d'una sola cosa, amb la calor que fa, i com s'està de fresquet dins la Seu després d'haver travessat el silenci solar.

¿Quant deu pesar la Catedral, sumant el Sant Grial i la moixama incorrupta del braç de Sant Vicent? Tant com el sol sobre el vidre que J. Mira ha posat en mans d'Onofre el boig i amb què vol fer flama sobre 7.500 llibres, i, flop flop flop, es tira tres iogurts al pap, mentre Jesús Oliver accedeix a la pau completa a través d'un granissat de llima, la vida eterna i el paradís de l'Olimp. I els de La Fraternitat contemplen la gradació de foc, fum, cendra i remotament es fan la idea que això ho han vist algun 19 de març. Uf.

M. Alberola

